

13.12.2024

Valtiovarainministeriö

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

Viite: Lausuntopyyntöne 11.11.2024 (täydennys 27.11.2024), VN/31569/2024

Julkisten hankintojen yleisten sopimusehtojen päivittäminen

Valtiovarainministeriö on 11.11.2024 julkaistulla ja 27.11.2024 täydentämällään lausuntopyynnöllään pyytänyt lausuntoja päivitetystä julkisten hankintojen yleisistä sopimusehdoista sekä tavarahankinnoissa että palveluhankinnoissa (JYSE 2025 TAVARAT ja JYSE 2025 PALVELUT).

Lausunnonantajia on pyydetty ottamaan kantaa erityisesti lausuntopyynnössä yksilöityihin merkittävimpiin muutosehdotuksiin sanottuihin yleisiin sopimusehtoihin.

THL kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja lausuu seuraavaa.

Yleistä

Pidämme Julkisten hankintojen yleisien sopimusehtojen (JYSE 2025 TAVARAT ja JYSE 2025 PALVELUT) päivittämistä vuodelle 2025 kannatettavana asiana seuraavin huomioin.

Yleishuomio

Mikäli mahdollista, pyytäisimme harkitsemaan voisiko uusissa JYSE-ehdoissa ottaa käyttöön tavan kirjoittaa määritellyt käsitteet isolla alkukirjaimella läpi tekstin. Lausunnonantajina näkisimme, että tämä tyylivalinta helpottaisi ja selkeyttäisi JYSE-ehtoja, kun iso alkukirjain merkitsisi aina sitä, että käsite on yleisissä sopimusehdoissa määritelty, eikä sanalla tarkoiteta sanaa sen yleiskielen mukaisessa merkityksessä.

13.12.2024

Kohta 1.1 (JYSE 2025 PALVELUT), Toimittaja

Mikäli ”Palveluntuottaja” -termi vaihdetaan ”Toimittaja” -termiksi, pyytäisimme perusteluita termin vaihtamiseen. Mielestämme perusteluita löytyy sekä termin säilyttämisen että vaihtamisen suuntaan.

Suomen kielen kannalta terminologisesti termi ”Palveluntuottaja” soveltuisi paremmin kuvaamaan palveluiden tuottajaa, koska palvelut tuotetaan eikä toimiteta. Lisäksi tietyissä sopimuksissa, joissa on useita palveluntuottajia tai toimittajia, erot toimittajien roolien suhteen näkyvät jo siitä, kutsutaanko heitä palveluntuottajiksi vai toimittajiksi. Tämä keventää myös sopimuksen käsitelmäärittelyä, kun toimittajia ei tarvitsisi nimetä esimerkiksi ”Toimittaja A ” ja ”Toimittaja B” -tyylisesti. Tästä näkökulmasta termi ”Palveluntuottaja” sopii paremmin kuvaamaan palvelua tuottavaa sopimuksen osapuolta.

Puoltavina seikkoina vaihtaa termiksi ”Toimittaja” havaitsemme yhtenäistämistarkoituksen PALVELUT ja TAVARAT -ehtojen välillä. Lisäksi termin ”Toimittaja” käyttäminen on linjassa hankintalain terminologian kanssa, hankintalaissa puhutaan ainoastaan toimittajasta.

Kohta 1.8 (JYSE 2025 PALVELUT), Palvelun lopputulos

Ehdottaisimme ehdon muuttamista niin, että määritelmä kattaisi myös muun tilaajan toimeksiannosta laaditun ja tilaajan maksaman aineiston.

Täsmällisempi muotoilu olisi: ”Palvelun tuottamisen lopputuloksena syntyvä raportti, suunnitelma, tutkimuksen tulokset sekä muu tilaajan toimeksiannosta laadittu ja tilaajan maksama aineisto.”

13.12.2024

Kohta 2 (JYSE 2024, TAVARAT), Yhteyshenkilöt

Ehdottaisimme harkitsemaan ensimmäisen lauseen sisältöä uudelleen. Valtion eri virastot ja laitokset sekä hyvinvointialueet voivat jäsentää hankintatoimeaan ja sopimushallintaansa eri tavoin. Tästä syystä JYSE-ehtoissa olisi hyvä tekstin muotoilun avulla kiinnittää asiaan huomiota ja helpottaa toisin sopimista.

Tästä syystä kannattaisimme seuraavaa muotoilua: ”Kumpikin sopijapuoli nimeää yhteyshenkilön. Ellei muuta ole sovittu, yhteyshenkilön tehtävänä on seurata ja valvoa hankintasopimuksen toteutumista ja tiedottaa hankintasopimuksen toteutumiseen liittyvistä asioista. ”

Kohta 3.4 (JYSE 2025 TAVARAT), Hinta

Pyydämme tarkastelemaan, onko kohdassa mainitut sanat ”ja palvelun” paras muotoilu asialle, vai voisiko käyttää muotoilua ”ja mahdollisen palvelun”. Kyseessä on tavarahankinnoille tarkoitetut yleiset sopimusehdot, joissa hankinnan kohteena on pääsääntöisesti tavara ja vain joissain tilanteissa tavara sisältäen palvelun (esim. asennuksen). Tästä syystä lause ”Hinta sisältää kaikki tavaran ja mahdollisesti siihen sisältyvän palvelun tuottamisesta aiheutuvat kulut.” toimisi mielestämme paremmin.

Lisäksi esitämme, että irtisanomisaikaa lyhennettäisiin 6 kuukaudesta 3 kuukauteen tilanteissa, joissa toimittaja ei pysty esittämään korvaavaa alihankkijaa. Kuuden kuukauden aika näyttäytyy meille tilaajan näkökulmasta liian pitkänä. Mikäli JYSE-ehtoihin valitaan 6 kuukauden aika, on se omiaan linjaamaan asiaa myös markkinoiden suuntaan ja joka puolestaan voi hankaloittaa asiasta toisin sopimista.

13.12.2024

Kohta 4.2 (JYSE 2025 PALVELUT), Palvelun ominaisuudet

Pyydämme kiinnittämään huomiota kohdan ensimmäiseen lauseeseen. Kielellisesti ilmaus sopii enemmän tavaraa koskevaksi määrittelyksi. Lauseen taustalla oleva ajatus on kannatettava, mutta ehto olisi sanoitettava uudelleen.

Kohta 4.3 (JYSE 2025 PALVELUT), Palvelun ominaisuudet

Pyydämme tarkastelemaan kohdan 4.3 tarpeellisuutta esimerkiksi seuraavan kysymyksenasettelun kautta: Kohdistuuko mainittuja määräyksiä yleisten sopimusehtojen kohteena oleviin palveluhankintoihin?

Kohta 4.7 (JYSE 2025 TAVARAT), Tavarat ominaisuudet

Kohtaan 4.7 esitetään lisättäväksi seuraava lause: ”Ominaisuuksiltaan vastaava korvaava tavara on myös tavara, joka on päivitetty, muokattu tai paranneltu versio alkuperäisestä tavarasta, ja joka on korvannut tai korvaamassa alkuperäisen tavarat toimittajan tuotannossa.”.

Pyydämme kiinnittämään huomiota siihen, että tämä lause ei sovellu tietyntyyppisiin tavarahankintoihin, joka aiheuttaa tarpeen sopia asiasta toisin pääsopimuksella. Esimerkkinä tällaisten tavaroiden ryhmästä ovat lääke- ja rokotehankinnat, joissa näkemyksemme mukaan tulisi systemaattisesti sopia tästä JYSE-ehdoista poiketen. Tästä syystä pyydämme harkitsemaan uudelleen muutosehdotuksen tekemistä mainittuun kohtaan.

13.12.2024

Kohta 7.3 (JYSE 2025 TAVARAT), Maksuehdot

Pyydämme tarkastelemaan, voisiko kohdan ensimmäistä lausetta täydentää seuraavasti. Lausunnonantajan näkökulmasta täsmällisempi muotoilu olisi: ”7.3 Ellei toisin ole sovittu, toimittaja on oikeutettu laskuttamaan sovitut maksut, kun tavara on vastaanotettu, toimitettu ja hyväksytty kohdan 10.3 mukaisesti.”.

Kohta 16.4 (JYSE 2025 PALVELUT) ja kohta 15.4 (JYSE 2025 TAVARAT), Vahingonkorvausvastuun enimmäismäärä

Kohdassa esitetään muutettavaksi vahingonkorvausvastuuta siten, että enimmäismääräksi on muutettu hankintasopimuksen laskennallinen arvo. Tämä muutos ei ole mielestämme kannatettava, vaan mikäli vahingonkorvauksen määrää haluttaisiin pienentää, kannattaisimme valitsemaan arvoksi hankintasopimuksen arvon kerrottuna kahdella tai kolmella. Kuitenkaan tällä ehdotuksella ei poissuljeta sitä, etteivätkö osapuolet voi pääsopimuksella sopia asiasta toisin.

Pidämme pelkän hankintasopimuksen arvoa liian vähäisenä. On oletettavaa, että JYSE-ehdot luovat suuntaviivaa siitä, minkälaisia vahingonkorvausehtoja pidetään yleisesti kohtuullisina julkisiin hankintoihin liittyvissä sopimuksissa, jonka johdosta muutoksilla JYSE-ehdoin voi olla laajempia vaikutuksia. JYSE-ehdot tiukemmat vahingonkorvausehdot voidaan ottaa toimittajakentällä vastaan jatkossa negatiivisesti ja toisaalta JYSE-ehdoin valittavat ehdot ovat omiaan toimimaan linjaavina ehtoina ja vaikuttavat sopimusneuvotteluihin. Lisäksi muutos viisinkertaisesta kaksin tai kolminkertaiseen ei ole niin merkittävä linjanmuutos, kuin yksinkertaiseen siirtyminen.

Myös erityisesti pienhankinnoissa vaikutus viisinkertaisesta yksinkertaiseen siirtyminen voisi jossain tilanteissa johtaa kohtuuttomuuteen, mikäli pienhankintoihin otetaan noudatettavaksi JYSE-ehdot sellaisenaan.

13.12.2024

Käytäntö ottaa JYSE-ehdot sellaisenaan pienhankinnoissa on yleinen, koska JYSE-ehdoista toisin sopiminen on harvinaisempaa ja vaikeampaa pieniarvoisissa hankinnoissa, kun neuvotteluille ei ole niin suurta rahallista intressiä. Pieniarvoisissa hankinnoissa yksinkertainen hankinnan arvo ei todennäköisesti riittäisi kattamaan syntyneitä vahinkoja.

Edellä mainittujen syiden johdosta pyydämme tarkastelemaan, olisiko mahdollista korottaa vahingonkorvausehtoa ehdotetusta vähintään kaksin- tai kolminkertaiseksi.

Kohta 15.5 (JYSE 2025, TAVARAT), Vahingonkorvaus

Ehdottaisimme lisäämään kappaleen ensimmäiseen virkkeeseen maininnan tavarantoimittamiseen mahdollisesti sisältyvistä palveluista. Lisäyksen jälkeen ehto olisi linjassa sen kanssa, mitä olemme kohdan 3.4 (JYSE 2025 TAVARAT) osalta aiemmin lausuneet ja ehdottaneet.

Täsmällisempi muotoilu olisi: ”15.5 Hankintasopimuksen laskennallisella arvolla tarkoitetaan tilaajan ja toimittajan välisen hankintasopimuksen kohteena olevien tavaroiden ja niihin mahdollisesti sisältyvien palveluiden arvoa.”.

Kohta 20 (JYSE 2025 PALVELUT) ja kohta 17 (JYSE 2025 TAVARAT), Immateriaalioikeudet

JYSE 2025 PALVELUT -ehtoihin on ehdotettu tilaajalle laajempaa käyttöoikeutta tuloksiin. Työryhmän olisi hyvä ennen ehdon lopullista muotoilua tarkastella ehdon hintavaikutuksia eli aiheuttaako laajempien käyttöoikeuden luovutus myös hintojen nousua.

13.12.2024

Ehdotetut muutokset aiheuttavat myös sen, että toimittajan tulee olla aktiivinen sopimaan täydentävistä ehdoista, jos tilaajalle luovutetaan muuta aineistoa kuin palvelun lopputulos ja palveludokumentaatio.

Myös tämän asian osalta olisi syytä varmistaa, onko tämä omiaan aiheuttamaan hintavaikutuksia.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Hallinto- ja talousjohtaja

Mia Nykopp

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 7 pages before this page
Dokumentet inneholder 7 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 7 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 7 sider før denne side

Detta dokument innehåller 7 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende